

Z przeszłości i współczesności kształcenia pedagogicznego w Cieszynie



Katowice 2013 | Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego

Z przeszłości i współczesności
kształcenia pedagogicznego
w Cieszynie



NR 3063

Z przeszłości i współczesności kształcenia pedagogicznego w Cieszynie

Redakcja naukowa

Robert Mrózek, Urszula Szuścik

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Katowice 2013



[Kup książkę](#)

Redaktor serii: Publikacje Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji
Urszula Szuścik

Recenzent
Kazimierz Denek

Na okładce zamieszczono następujące fotografie:
budynek główny Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego (ze zbiorów Jerzego Pustelnika, Archiwum Fotograficzne Filii UŚ w Cieszynie); pierwsza inauguracja roku akademickiego 1973/1974 w Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie na Wydziale Pedagogiczno-Artystycznym (fotografia ze zbiorów Jerzego Pustelnika, Archiwum Fotograficzne Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie); Seminarium Nauczycielskie Męskie w Bobrku, aktualnie Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego (pocztówka z 1927 roku ze zbiorów Urszuli Szuścik); powstałe w 1911 roku Cesarsko-Królewskie Seminarium Nauczycielskie w Bobrku, w tle zabudowania szpitala, kościoła i klasztor Elżbietanek (pocztówka ze zbiorów Urszuli Szuścik)

Redaktor Magdalena Starzyk
Projektant okładki Beata Klyta
Redaktor techniczny Barbara Arenhövel
Korektor Mirosława Żłobińska
Łamanie Edward Wilk

Copyright © 2013 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-226-2185-1 (wersja drukowana)
ISBN 978-83-8012-242-0 (wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 13,75. Ark. wyd. 17,0.
Papier offset. kl. III, 90 g Cena 26 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: PPHU TOTEM s.c.
M. Rejnowski, J. Zamara
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

Spis treści

Słowo wstępne (<i>Robert Mrózek, Urszula Szuścik</i>)	7
Jan Król	
Ruch nauczycielski na Śląsku Cieszyńskim	9
Marzena Bogus	
Determinanty drogi zawodowej polskiego nauczyciela w czasach austriackich	35
Łucja Dawid	
Wpływ „Miesięcznika Pedagogicznego” na kształtowanie się nowej formacji nauczycielskiej	53
Urszula Szuścik	
Placówki edukacyjne w cieszyńskiej tradycji kształcenia nauczycieli	69
Antoni Zając	
Rozwój polskiego szkolnictwa pedagogicznego w Cieszynie	77
Halina Rusek	
W cieszyńskiej siedzibie Uniwersytetu Śląskiego	89
Katarzyna Olbrycht	
Kształcenie pedagogów – animatorów społeczno-kulturalnych	103
Ewa Ogrodzka-Mazur, Alina Szczurek-Boruta	
Z teorii i praktyki edukacji międzykulturowej	113

Jadwiga Uchyła-Zroski

Współudział przedmiotów pedagogicznych w kształtowaniu kompetencji zawodowych artystów i nauczycieli muzyki 127

Ryszard Solik

Nauczyciel – animator – edukator sztuki (z problematyki uniwersyteckiego kształcenia artystycznego) 143

Małgorzata Bortliczek, Izabela Łuc

Podypłomowe studia humanistyczne i dwuspecjalizacyjne studia polonistyczno-pedagogiczne w cieszyńskiej uczelni 153

Mirosława Pindór

W kręgu aktywności towarzystw i komisji naukowych w cieszyńskim środowisku uczelnianym 163

Ewa Tomaszewska

Teatr studencki przestrzenią spotkań mieszkańców Cieszyna 187

Zestawienie publikacji o historii kształcenia pedagogicznego na Śląsku Cieszyńskim (*Wojciech Grajewski, Jakub Staroń*) 197

Indeks osobowy (*Urszula Szućcik*) 213

Słowo wstępne

Czterdziestoletni okres wrastania cieszyńskiego ośrodka dydaktyczno-naukowego w rytm kształcenia uniwersyteckiego, zróżnicowanego formalnie i programowo w kolejnych fazach organizacji owego procesu, a także bogate zaplecze tradycji kulturalno-oświatowych Cieszyna skłaniają do okazjonalnego przypomnienia wybranych wątków zarówno współczesnej swoistości krystalizowania się profilu edukacyjno-naukowego uczelni, jak i jego historyczno-regionalnego tła¹.

W XIX wieku okoliczności zmian ustroju szkolnego monarchii habsburskiej i okrzepnięcia polskiego ruchu narodowego umożliwiły między innymi otwarcie w Cieszynie (w 1895 roku) – w wyniku starań Macierzy Szkolnej dla Księstwa Cieszyńskiego – Polskiego Gimnazjum Prywatnego, pierwszej polskiej szkoły średniej na etnicznie polskim Śląsku. Częściowo zaspokojono także potrzebę kontaktu nauczycieli Śląska Cieszyńskiego z nauką i kulturą polską – zorganizowano tzw. kursy uniwersyteckie, które odbywały się nieregularnie w latach 1904–1923. Z czasem kursy przekształcono w formę zinstytucjonalizowaną w postaci jednorocznego Pań-

¹ Zob. m.in. R. Mrózek: *Tradycje akademickie środowiska cieszyńskiego – u podstaw organizacyjnych Filii Uniwersytetu Śląskiego*. W: *W zwierciadle ćwierćwiecza. Uniwersytet Śląski w Katowicach Filia w Cieszynie 1971–1995*. Red. R. Mrózek. Cieszyn 1995, s. 11–14; A. Zajac: *Rozwój polskiego szkolnictwa pedagogicznego w Cieszynie*. W: *O kształceniu pedagogiczno-artystycznym. Z doświadczeń Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie 1971–1980*. Red. R. Mrózek. Katowice 1980, s. 16–26. Przyjęta koncepcja redakcyjna (chronologicznej prezentacji dopełniających się wzajemnie wątków) uzasadnia przedruk artykułu Antoniego Zajaca w niniejszym tomie. Dotyczy to także tekstu Jana Króla (*Ruch nauczycielski na Śląsku Cieszyńskim*), w którym przedstawione zostały wybrane fragmenty artykułu: J. Król: *Ruch nauczycielski na Śląsku Cieszyńskim w XIX i na początku XX w.* „Rocznik Cieszyński” [Cieszyn] 1976, T. 3, s. 11–33.

stwowego Wyższego Kursu Nauczycielskiego w Cieszynie, zorganizowanego w 1923 roku przez Polskie Towarzystwo Pedagogiczne w trzech sekcjach: humanistycznej, geograficzno-przyrodniczej i matematyczno-fizycznej. W latach dwudziestych ubiegłego wieku znalazła też w Cieszynie swoją stałą siedzibę Wyższa Szkoła Gospodarstwa Wiejskiego z Wydziałem Rolniczym i Wydziałem Instruktorsko-Nauczycielskim; po reorganizacji w 1950 roku WSGW przeniesiono do Olsztyna.

W następnych dziesięcioleciach losy cieszyńskiego ośrodka studiów wyższych uzależnione były od realizacji koncepcji wyższych studiów nauczycielskich, których początki należy łączyć z otwarciem w roku 1960 dwuletniego Studium Nauczycielskiego, korzystającego z sięgającej początków wieku tradycji instytucjonalnego kształcenia nauczycieli. W tym samym gmachu bowiem w Cieszynie Bobrku w roku 1911 rozpoczęło działalność edukacyjną Polskie Seminarium Nauczycielskie, zastąpione w tej funkcji w 1937 roku przez trzyletnie Państwowe Liceum Pedagogiczne Koedukacyjne, po przerwie wojennej przekształcone w Liceum Pedagogiczne z 7-klasową Szkołą Ćwiczeń oraz przedszkolem. W tym też gmachu znalazło siedzibę – powołane zarządzeniem ministerialnym z dnia 15 maja 1971 roku – Wyższe Studium Nauczycielskie jako Filia Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, objęta w kolejnych dziesięcioleciach procesem organizacyjno-strukturalnych przekształceń.

Teksty zebrane w niniejszym tomie nawiązują więc – w stulecie edukacyjnej działalności wspomnianego Seminarium i czterdziestolecie owego Studium – zarówno do wybranych elementów tradycji (por. artykuły Jana Króla, Marzeny Bogus, Łucji Dawid, Urszuli Szuścik, Antoniego Zająca), jak i współczesności procesów kształcenia kadr nauczycielskich czy animatorów kultury oraz wzbogacania osiągnięć naukowo-artystycznych cieszyńskiej uczelni (teksty Haliny Rusek, Katarzyny Olbrycht, Ewy Ogrodzkiej-Mazur i Aliny Szczurek-Boruty, Jadwigi Uchyły-Zroski, Małgorzaty Bortliczek i Izabeli Łuc, Ryszarda Solika, Mirosławy Pindór oraz Ewy Tomaszewskiej).

Robert Mrózek, Urszula Szuścik

Indeks osobowy*

A

Aleksander Tadeusz 103–104

Andrzejewski Jerzy 178

B

Babenbergowie 47

Babilon Helena 84

Bachtin Michał 114

Badura A. 29

Badura P.J. 173

Bajerowa Irena 165, 166

Balko Andrzej 178

Baluch Jacek 170

Banach Czesław. 140, 141

Bandtke Karol 146

Barika Józef 151

Baran B. 150

Baron Emil 164

Barteczek Franciszek 40

Bartelmus R. 25, 44

Belon Zdzisław ks. 72

Bęłza Władysław 41

Berger Gerhard 178

Biedrawa Alfred 146

Bieroński Wincenty 55

Bilowski Józef ks. 20

Biłka Józef 40

Bizoń Franciszek 165

Bobek Paweł 40, 60, 72

Bogocz Franciszek 44

Bogocz Irena 170

Bogus Marzena 8, 40, 41, 42, 44, 47, 49, 50, 51

Bohucki J. 64

Bortliczek Małgorzata 8, 164, 165, 167

Branny Jan 40

Brat Roger 172

Brecht Bertold 192

Brix Emil 179

Broda J. 69, 81

Brossowa Anna 65

Brożek L. 39, 48, 81

Brusa Paweł 40

Brzeski Alfred 27, 43

Bucewicz dr 70

Buchcik Jan 13

Buchta Józef 60

Budniak Józef ks. 168

Budrewicz Tadeusz 181

Bukowska-Floreńska Irena 168

Buława Edward 41, 56

Buzek Jan 44

* W indeksie nie uwzględniono nazwisk z *Zestawienia publikacji...* (s. 197–211).

Buzek Józef 44
Buzek Karol 40
Bystron Jan Stanisław 40, 44

C

Cervantes Miguel de 192
Chlebowczyk Józef 90, 148
Chloupek Jan 165
Chmielewski J. 39
Chodura Emil 60
Chojna W. 146
Chojnacka-Synaszko Barbara 116
Chroboczek Emeryk 40
Chromik Jan 40, 48
Chudoba Emil 40
Chyła-Szypułowa Irena 139
Cichy Adam 40
Ciembroniewicz Józef 55
Cienciała Andrzej 29, 54
Cienciała Andrzej Teofil 40, 42
Cienciała Jan 40
Cienciała Jerzy 40
Cieślar (Cieśla) Adolf 50
Cieślar Andrzej 40
Cieślar Michał 60
Cieślar Robert 40
Cimała B. 174
Cinciała Andrzej 15
Czajka C. 146
Czapla Franciszek 72
Czarnecki J. 64
Czartoryski Jerzy 30
Czerniawska Olga 103

D

Dawid Jan Władysław 58, 64
Dawid Łucja 8, 36, 54, 56, 58, 60, 66,
165, 167, 181, 182
Degasperi Ernest 178–179
Delekta Eugeniusz 145, 146, 148
Demel (Demla) Leonhardo 46
Dewey Jon 65
Dorman Jacek 193
Dorman Jan 193, 194
Drozd Rudolf 22
Duchowicz Bronisław 82

Dunaj Bogusław 164
Dybowski Roman 44
Dygasiński Adolf 66
Dymara Bronisława 172
Dyrna Ferdynand 47
Dziadek Jerzy 40
Dziech Józef 44

E

Enright Anne 193

F

Farnik Ernest 44, 47, 49, 72, 79, 80
Farny Alfred 44
Farny J. 31
Farny Józef 40
Fazan M. 47, 49
Fazan Mirosław 62
Fèvre Jean-Marie 179
Ficek Bogdan 121
Fielek Józef 72
Filasiewicz Hilary 24
Filipowicz F. 54, 56
Filipowska Krystyna 146
Fiszer Józef 27
Fiszer Stanisław 60
Flakus Agata 165
Foltyn J. 81
Fojcik Henryk 145
Fonfara Ewa 56, 181, 184
Fójcik Wiktor 40
Franciszek I 10
Francuz Franciszek 47
Friedländer Michał 65, 67

G

Gadamer Hans-Georg 143, 150
Gajda Janusz 110
Gajda Stanisław 165
Gajdzica Anna 116, 118, 123, 124
Galicz Jan 43, 44
Gałczyński Konstanty Ildefons 190,
193
Gancarczyk Marian 181, 183
Garcia Locka Federic 193
Galle Henryk 55

Gałaszka Józef 84
Garbus Beata 181
Gawlas Andrzej 40
Gierat Wiesława 165
Gil Małgorzata 116
Giraudoux Jean 193
Gisman-Stoch Jolanta 108
Glajcar Jan 29, 54
Gładysz Antoni 90, 103, 105, 108
Goethe Wolfgang Johann 193
Gołaszewski Tadeusz 103
Gołębnik Bogusława Dorota 153, 154
Gombrowicz Witold 193
Gorgoń Jan 17
Goriszowski Włodzimierz 148
Goszyk Jan 40, 54
Goszyk Józef 29
Góral Józef 60
Góra Paweł 40
Grabowska Barbara 117, 118, 122, 123, 124, 125
Grabowski Tadeusz 148
Greger W. 37
Greger Wilhelm 61, 62
Grimm Emanuel 47
Grybosiowa Antonina 165, 166
Grycz Adam 40
Grycz Karol 28
Grześ Adam 15
Grześ B. 56
Guńka Karol 40, 65, 67, 72
Guziur Teodor 40
Gwizdak Antoni 168

H

Haase Teodor ks. 22, 25, 26
Habsburgowie 47
Habura Franciszek 47
Hadyna Jan 44
Hadyna Jerzy 81
Hahn Wiktor 65
Hajduk Feliks 44
Hajkowski Józef 72
Halfar Rudolf 42
Harwas-Napierała Barbara 133
Hecht Gerda 65

Heczko Bogusław 40, 43, 80
Heczko J. 31
Heczko Jan 40, 57, 58, 60
Heczko Paweł 17
Helfert Karl 12
Helfert Joseph Alexander von 19
Helm Antoni ks. 20
Henzler P. 110
Herbert Zbigniew 178
Herma Jan 146, 148
Hernik Franciszek 73
Hetschko (Heczko) Alfred Paul 50
Hila Oswald 72
Hławiczka Adam 29, 31
Hławiczka Andrzej 40, 47, 54, 81
Hławiczka Karol 81
Hoffman Franciszek Henryk 21, 25
Hoffmanowa Klementyna z Tańskich 28
Hölscher Laudris 179

I

Ionesco Eugène 193
Iwanek Witold 178

J

Janeczek Janusz 175
Janik Jerzy 29
Jankowski Dzierżymir 103
Janus-Sitarz Anna 154
Jarosz Jan 44
Jasicki Józef 82, 84
Jasiński Zenon 174
Jaślarowa Bibiana 183
Jedlewska Barbara 109
Jeżowicz Franciszek 40
Joniec Józef 17
Jońca Józef 40
Józef II 11
Juda Mieczysław 144
Jurkowski A. 133

K

Kadłubiec Karol Daniel 173
Kajzar Helmut 185
Kajzar Paweł 40

- Kalchberg von Józef 20
Kania Tadeusz 168, 180, 181, 182
Karcz Eugenia 54
Karell Armand 27, 43
Kargul Józef 103
Kasperek Andrzej 168
Kaszper Jerzy 40
Kataryńczuk-Mania Lidia 138
Kerschensteiner Georg 65
Kępińska Alicja 151
Kida Jadwiga 153
Kiedroń Józef 44
Kilianová Gabriela 170
Kisiała Karol 40
Klajmon Urszula 116, 123, 125
Klemensiewicz Zenon 164
Klimosz Paweł 40
Kluz Karol 40
Kłodnicki Zygmunt 168
Kłosińska Tatiana 154, 157
Kłosiński Krzysztof 182, 183
Knapik Mirosława 189
Kobiela Andrzej 42
Kojś Wojciech 90, 177
Kojzar Paweł 42
Kolek Leonard 84
Koller Manfred 177
Kołdera Jan 40
Kołocz Alojzy 40
Kołosz Antoni 46
Konieczna Ewelina 108, 188
Konieczny Jan 183
Konopnicka Maria 182, 183
Kopeć U. 153
Kopczek Alojzy 90, 168
Kornblum Józef 178
Korzeniowska Wiesława 155, 168, 170, 172
Kossak-Szczucka-Szatkowska Zofia 184
Kostkiewicz Janina 110
Kościelecki Stefan 146
Kotarska H. 134
Kotas Jan 17, 18
Kotas Franciszek 40
Kotula Bernard 40, 47, 49, 50
Kotula Jerzy 41
Kotula K. 15, 16, 17
Kowalikowa Jadwiga 156, 158
Kowalska Alina 165
Kowalski Andrzej 148
Kozia Jan 20
Kozieł Paweł 42
Koźdoń Józef 50
Koźdoń Paweł 27, 49
Kraśński Zygmunt 66
Kraśń Katarzyna 189, 190, 191, 192
Kraszewski Józef Ignacy 41, 67
Kronhold Jerzy 185
Król Jan 7, 8, 9, 33, 51
Kruszewski Krzysztof 157
Krzemieniowa Krystyna 143
Kubalok Rudolf 42
Kubiczek Wojciech 146
Kubik Józef 177
Kubisz Jan 18, 25, 26, 29, 35, 40, 41, 42, 43, 47, 54, 66
Kubisz Jerzy 16, 28, 29, 30, 31, 33, 37, 40, 53, 54, 60
Kubisz Paweł 40
Kubisz Stanisław 44
Kucala Marian 165
Kuchta Jan 64, 65
Kuchta Józef 55
Kuchta K. 59
Kukuczka Jan 40
Kulka B. 56
Kumik Ewa 128
Kwieciński Zbigniew 137
- L
- Lachmann Piotr 185
Langer Jiří 170
Länge Alfred 179
Lasocki Józef Karol 138
Ledochowski Mieczysław 178
Lee Langer-Hölscher Elizabeth 178
Lepalczyk Irena 103
Leser Norbert 177
Lewowicki Tadeusz 113, 114, 115, 120, 122, 123, 124, 125
Lipka Paweł 40

Lipowczan Paweł 40
Lis Zygmunt 146, 148, 149
Liszka Joachim 168
Löffler Klemens 25
Londzin Józef ks. 13, 46, 70, 71, 73, 83
Lothe Jolanta 185
Lotko Edward 170
Lubaś Władysław 165
Lukašová-Kantorková Hana 170, 172

Ł

Łuc Izabela 8, 165
Łysek Jan 40, 47, 65
Łyżbicki Józef 60

M

Mac Beath John 157
Mach Karol 40
Macieiczek Józef 40
Macura Adam 26, 27, 29, 33
Macura Jan 40
Makiełło-Jarża Grażyna 134
Makowiecki Andrzej 185
Makowski Mariusz 178
Malinowska Helena 84
Malura Mirosław 170
Mann Tomasz 193
Manturzevska Maria 134
Marczuk Mieczysław 103
Margolis Joseph 147
Maria Teresa 11
Marlowe Christopher 193
Maroszek Kazimierz 72
Martinek Libor 170
Martini Karl Anton 11
Martynek Jan 40
Maryniok Józef 40
Matula Jan 40
Matula Paweł 40
Matusiak K. 80
Mazepa-Domagała Beata 189, 190, 191, 192
Mechtenberg Theo 178
Menzel J. 64
Menzlowa S. 64

Miązka Bonifacy ks. 178
Michalczyk F. 72
Michałowska-Rauszer Teresa 146
Michejda Jan 54, 62, 71, 73
Michejda Jerzy 29, 30, 33, 40
Michejda Józef 41
Michułowicz Janusz 105
Miękinia-Pindur Jadwiga 33
Milata Alojzy 41, 47, 60, 65, 80, 81
Miodek Jan 165, 166
Miłobędzka Krystyna 193, 194
Montessori Maria 65
Morcinek Gustaw 61, 183
Mroźek Sławomir 193
Mrózek Robert 7, 8, 74, 89, 104, 156, 157, 159, 164, 165, 166, 167, 168
Mucha Józef 60
Murzyn Andrzej 172, 168
Muzyczka Jan 42
Myrdacz Paweł 41
Myška Milan 170

N

Nardelli Rudolf 178
Neumann K.W. 50
Niemiec J. 31, 39
Niemiec Jan 44, 59
Niemiec Jerzy 41
Niemiec Józef 44
Nikitorowicz Jerzy 115, 123, 125
Nikitorowicz Joanna 120
Nitsch Kazimierz 164, 166
Nowak Krzysztof 56
Nowobilski Andrzej 23

O

Ogrodzka-Mazur Ewa 8, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 122, 123, 124, 125
Okoń Wincenty 135, 138, 139
Olbrycht Katarzyna 8, 107, 108, 109, 188
Olszak Wacław 168
Olszowy 21, 25
Ondrusza Józef 181
Opacki Ireneusz 183
Orszulik Bolesław 165

Osuchowski Antoni 48, 70, 77, 78
Otto Leopold ks. 22, 25
Ozga W. 81
Ożana Jan 29, 41, 48, 54

P

Pacula Karol 41
Panic Idzi 56
Parkhurst Helen 65
Parylak Piotr 48
Pasek E. 55, 56, 82
Pastucha Franciszek 42
Paszka Rudolf 41
Pawłowiczowa Maria 56, 67
Petrucijová Jelena 170
Piechaczek-Ogierman Gabriela 116, 124
Piekarek Maria 165
Pieska Leopold 41
Pieter Józef 64
Pietsch Andrzej 148
Pilch Jan 41
Pilch Tadeusz 123
Pindór Mirosława 8, 104, 168, 181
Piotrowska Joanna 165
Pisarek Walery 164
Pisarkowa Krystyna 165
Płonka Józef 45, 47
Podczaski Jakub 49
Polański Edward 165
Poloczek Jan 42
Pomykało Wojciech 135
Popek Stanisław 146
Popiołek Franciszek 47, 48, 60, 82, 77, 79
Popiołek Kazimierz 81
Powroźniak Józef 138
Prus Bolesław 66
Przerwa-Tetmajer Kazimierz 66
Przetacznik-Gierowska Maria 133, 134
Przetacznik Maria zob. Przetacznik-Gierowska Maria
Pszczółka Paweł 41
Pulinowa Maria 146
Pustówka Paweł 41
Putkiewicz Zygmunt 133

R

Rabczuk Włodzimierz 155
Rakus Paweł 41
Raszka Jan 29
Raszka Jerzy 54
Rembierz Marek 168
Romanowicz Tadeusz 27
Rosner Edmund 107, 168, 171, 177, 179, 181, 183, 184, 185
Rosner Katarzyna 150
Rowid Henryk 55, 64
Rozwadowski Jan 164
Różańska Aniela 118, 123, 124
Rudzki Jerzy 178
Rusek Halina 8, 90, 174
Rydel Lucjan 66
Rygiel Teofil 42
Rzeszowski Stanisław 63

S

Sacher Wiesława Aleksandra 189
Safarewicz Jan 164
Schimko 16, 17
Schleicher Rembert 179
Schmidt Gabriel 42
Schmidt Wiktor 48
Seidel Wacław 79
Seidler Gabriel Johann 46
Semil Edmund 65
Semków Jerzy 103
Sibiga Z. 153
Sieroń-Galusek Dorota 108
Sikora Adam 41
Sikora Alojzy 45
Simm 82
Simonides Dorota 67
Skrzypczak B. 109
Skrzypek Teofil 41
Skutnik Jolanta 108, 188
Sławek Ewa 165
Sławek Tadeusz 145, 152
Słonimski Antoni 180
Słowacki Juliusz 66
Sobecki Mirosław 115
Sobolewski K. 64
Socha Irena 56

Sokołowski August 40
Solik Ryszard 8
Spitzer Salomon 55
Spyra Janusz 36, 38, 41, 45, 60
Stalmach Paweł 24, 27, 39, 72, 82
Stalzer F. 35, 36, 37, 38
Stanek Janusz 155
Starczewski Artur 146, 148
Staszków Michał 90
Stendig Samuel 65
Stendig Szymon 55
Stiasny Adolf 27
Stingel Gunther 178
Strelau Jan 133
Subfaková Božena 170
Suchodolska Jolanta 115, 122, 125
Suchodolski Bogdan 136
Svobodová Jana 165, 170
Synowiec Helena 165
Szada B. 59
Szajter Jan 41
Szaniawski Józef 193
Szczurek-Boruta Alina 8, 113, 114,
115, 117, 118, 122, 123, 124, 125
Szczurek Jerzy 41
Szczypka-Rusz Anna 123
Szewczyk Erwin 42
Sznepka Alojzy 41
Sznepka Emil 44, 46, 69, 72, 79, 80, 81
Szostek Halina 184
Szumski Antoni 64
Szuścik Jan 41, 47, 65
Szuścik Urszula 8
Szygut Jan 26

Ś

Ślęczka Kazimierz 90, 168
Śliwerski Bogusław 137
Śliwka Jan 15, 16, 17, 18, 21, 23, 25, 33
Śniegoń Jan 16, 17, 41
Świeży Ignacy ks. 24, 70

Š

Šajtra Drahomir 170
Štefanides Jiří 170
Štika Jaroslav 170

T

Tauschinski Oskar Jan 178
Terlik Paweł 29, 31, 54
Theiss Wiesław 110
Tomanek Jerzy 41
Tomiuk S. 123
Tomoszek Paweł 84, 86
Tomoszek Tadeusz 73, 83, 84
Tomaszewska Ewa 8, 108, 189, 190,
191
Trempała Janusz 133
Turek Krystyna 168

U

Uchyla-Zroski Jadwiga 8, 138, 139,
168
Urbanec Jiří 170
Urban Janina 113, 117, 118, 123, 125
Urbańczyk Stanisław 164, 165, 166
Urlińska Marta M. 115

W

Wagner Manfred 178
Walcher E. 178
Wałaski Jan 60
Wanke Leonard 23
Warchoł Jadwiga 176, 177
Wasilewski L. 77
Waszek A. 32, 56
Wasiński Arkadiusz 192
Wiedner-Zajac Elżbieta 178
Wierzbicki M. 85, 86
Wild J. 43
Wilkożewska Krystyna 147
Wilkowski Jan 193
Wimmer Paul 178
Winkowski Józef 48
Witek Norbert 145, 146, 148
Witkacy Stanisław 193
Włodarski Ziemowit 133
Wojnar Irena 150
Wojnar Ludwik 72
Wojnar Wilhelm 72
Wojtowicz Kazimierz ks. 178
Wolter 192
Wołoszyn Stefan 137

Wroczyński Ryszard 57
Wroński Jerzy 146, 148
Wróbel Henryk 165

V

Vogel Aloes 178
Volny Vladislav ks. bp 170
Všeticka František 170, 180

Z

Zahradnik Franciszek 185
Zahradnik S. 56
Zajac Antoni 7, 8, 32, 37, 38, 44, 84,
86, 159
Zaleski Józef 179
Zalewska-Pawlak Mirosława 193
Zanibal Robert 21, 25
Zaremba J. 67
Zaręba Alfred 165

Zawada Paweł 41
Zawadzka Zofia 73
Zeklová Miroslava 170
Zieliński Adam 178
Zieliński Bronisław 84
Zientek Paweł 29, 54
Znaniński Florian 105
Zoń Michał 41

Ż

Żardecki W. 109
Żebrok Jan 32, 33, 41, 50, 51, 61
Żebrowska Maria 133
Żeromski Stefan 66
Żukowski Otton 78
Żurek Andrzej 165
Życzyński Henryk 55, 60, 65, 82
Żyromski Marian 181

*Zestawiła
Urszula Szuścik*

Cena 26 zł (+VAT)



Więcej o książce



ISSN 0208-6336

Kup książkę

